

Brüssel, 27. veebruar 2018

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST JA ELI ÕIGUSNORMID MERETRASPORDI VALDKONNAS

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus¹ ei kehtestata muud kuupäeva, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes alates 30. märtsist 2019 kell 00.00 Kesk-Euroopa aja järgi („väljaastumise kuupäev“)². Sel hetkel saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“³.

Väljaastumiseks valmistumine on lisaks ELile ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka eraõiguslike isikute jaoks.

Pidades silmas ebamääraast olukorda, eelkõige seoses võimaliku väljaastumislepingu sisuga, tuletatakse kõigile ettevõtjatele meelde teatavaid õiguslikke tagajärgi, mis tulenevad praegu meretranspordi valdkonnas kohaldatavatest liidu õigusnormidest, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Kui võimalikus väljaastumislepingus sisalduda võivas üleminekukorras ei lepita kokku teisiti, ei kohaldata alates väljaastumise kuupäevast enam Ühendkuningriigi suhtes ELi õigusnorme meretranspordi valdkonnas. Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed erinevates liidu õiguse valdkondades, mis on seotud meretranspordiga⁴.

¹ Läbirääkimised Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimiseks on praegu käimas.

² Lisaks võib Euroopa Ülemkogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikega 3 otsustada ühehäälselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval.

³ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

⁴ Käesolevas teates ei käsitleta laevavarustust (seda käsitletakse dokumendis „Teade sidusrühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine EList ja ELi õigusnormid tööstustoodete valdkonnas“, https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods_en) ega meremeeste kvalifikatsiooni (seda käsitletakse dokumendis „Teade sidusrühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine EList ning ELi õigusnormid meremeeste väljaõppe miinimumtaseme ja meremeeste tunnustuste vastastikuse tunnustamise kohta“, https://ec.europa.eu/transport/transport-modes/news/2017-12-11-brexit-notice-stakeholders_en).

1. TURULEPÄÄS

- **Liidusisesed laevandusteenused ja laevaihendus kolmandate riikidega:** määruses (EMÜ) nr 4055/86⁵ on sätestatud vabadus osutada mereveoteenuseid liikmesriikide ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel:
 - „liikmesriikide kodanike või nende registrisse kantud laevaihingute suhtes, kelle asukoht ei ole selles liikmesriigis, kus asub isik, kellele teenused on mõeldud“⁶; ning
 - „liikmesriikide kodanike suhtes, kelle elukoht ei ole ELis“ või „laevaihingute suhtes, mis on registrisse kantud väljaspool ELi ja mida kontrollivad liikmesriigi kodanikud või selle registrisse kantud laevaihingud, kui nende laevad on selles liikmesriigis tema seaduste järgi registrisse kantud“⁷.

Isikud ja ettevõtted, kes ei vasta väljaastumise kuupäeval nendele kriteeriumidele, ei saa enam tugineda kõnealusele määrusele, eelkõige mittediskrimineeriva kohtlemise osas, mis on seotud rahvusvaheliste meretranspordiühendustega.

- **Kabotaaž:** määruse (EMÜ) nr 3577/92⁸ artikli 1 lõike 1 kohaselt piirdub mereveoteenuste osutamine ELi liikmesriikides (merekabotaaž) **ühenduse laevaomanikega** (nagu on määratletud kõnealuse määruse artikli 2 lõikes 2). Väljaastumise kuupäevast alates ei ole enam võimalik osutada mereveoteenuseid kõnealuse määruse kohaselt, kui ühenduse laevaomanikuks olemise tingimused ei ole enam täidetud, välja arvatud juhul, kui siseriiklike õigusaktidega⁹ on kolmanda riigi lipu all sõitvatel laevadel lubatud tegeleda kabotaažiga.

2. MERESÕIDUOHUTUS

- **Organisatsioonide tunnustamine:** Ühendkuningriigi väljaastumine EList ei mõjuta iseenesest määruse (EÜ) nr 391/2009¹⁰ artikli 2 punktis c osutatud organisatsioonide tunnustamist komisjoni poolt vastavalt kõnealuse määruse artiklile 4. Vastavalt määruse (EÜ) nr 391/2009 artiklile 8 peab komisjoni siiski hindama tunnustatud organisatsioone korrapäraselt (vähemalt kord kahe aasta jooksul) koos liikmesriigiga, kes esitas kõnealuse organisatsiooni esialgse tunnustamistaotluse. See kehtib ka organisatsioonide puhul, keda asjaomane

⁵ Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määrus (EMÜ) nr 4055/86 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta liikmesriikide ning liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelises mereveos (EÜT L 378, 31.12.1986, lk 1).

⁶ Määruse (EMÜ) nr 4055/86 artikli 1 lõige 1.

⁷ Määruse (EMÜ) nr 4055/86 artikli 1 lõige 2.

⁸ Nõukogu 7. detsembri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 3577/92 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta merevedudel liikmesriikides (merekabotaaž) (EÜT L 364, 12.12.1992, lk 7).

⁹ Näiteks Taani, Iirimaa, Belgia ja Madalmaade õigusaktid.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 391/2009 laevade kontrollimise ja ülevaatusega tegelevate organisatsioonide ühiste eeskirjade ja standardite kohta (ELT L 131, 28.5.2009, lk 11).

liikmesriik esialgu tunnustas ja kes on nüüd tunnustatud vastavalt määruse (EÜ) nr 391/2009 artiklile 15. Väljaastumise kuupäevast alates ei saa Ühendkuningriik enam osaleda selliste organisatsioonide määruse (EÜ) nr 391/2009 artikli 8 kohastes hindamistes, kellele ta on andnud esialgse tunnustuse. Selle menetlusnõudega seoses kaalub komisjon vajalikke ja asjakohaseid samme, mis võimaldaksid hindamist vastavalt kõnealuse määruse tingimustele.

- **Sadamariigi kontroll:** direktiivis 2009/16/EÜ¹¹ on sätestatud ELi sadamariigi kontrolli süsteem. Direktiiviga nähakse ette, et liikmesriikide sadamariigi kontrolliametnikud peavad kontrollima välisriigi laevasid, tegemaks kindlaks, et laeva ja selle varustuse seisund vastab rahvusvaheliste konventsioonide nõuetele ning et laev on mehitatud ja seda käitatakse vastavalt kohaldatavale rahvusvahelisele õigusele. Samuti nähakse direktiiviga 2009/16/EÜ ette, et kontrollida tuleb vastavust paljudele muudele liidu õigusest tulenevatele nõuetele,¹² sealhulgas direktiivi 2009/20/EÜ¹³ kohaseid kindlustustunnistusi. Kui pärast väljaastumise kuupäeva jätkavad EL 27 liikmesriiki ELi sadamaid külastavate Ühendkuningriigi laevade kontrollimist, siis Ühendkuningriigis ei kohaldata enam direktiivis 2009/16/EÜ sätestatud sadamariigi kontrolli süsteemi¹⁴. Ühendkuningriigi ja ELi suhteid seoses sadamariigi kontrolliga reguleeritakse sadamariigi kontrolli käsitleva vastastikuse mõistmise Pariisi memorandumiga¹⁵.
- **Reisilaevade käitamine:** vastavalt nõukogu direktiivi 1999/35/EÜ¹⁶ artiklitele 4, 5 ja 6 peavad kõnealuses direktiivis määratletud vastuvõtjariigid tegema kohustuslikke kontrole, et tagada regulaarselt ELi sadamatesse või sadamatest sõitvate ro-ro-reisiparvlaevade ja kiirreisilaevade ohutu käitamine. Kuigi pärast väljaastumise kuupäeva jätkub nende laevade kontrollimine EL 27 liikmesriikides kuhu või kust nad sõidavad, siis Ühendkuningriik ei pea enam selliseid direktiivi 1999/35/EÜ kohaseid kontrole tegema.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli (ELT L 131 28.5.2009, lk 57).

¹² Direktiivi 2009/16/EÜ artikkel 13 ja IV lisa.

¹³ Direktiivi 2009/16/EÜ IV lisa punkt 41 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/20/EÜ (laevaomanike kindlustuse kohta merinõuete korral) (ELT L 131, 28.5.2009, lk 128) artikli 4 lõige 1.

¹⁴ Pange tähele, et väljaastumise kuupäevast alates ei pea Ühendkuningriigi lipu all sõitvatel laevadel enam olema ohtlike materjalide loendit, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1257/2013 (laevade ringlussevõtu kohta) (ELT L 330, 10.12.2013, lk 1) artikli 5 lõikele 2. See kohustus muutub aga alates 31. detsembrist 2020 uuesti kohaldatavaks kolmanda riigi lipu all sõitvate laevade jaoks (määruse (EL) nr 1257/2013 artikkel 12 ja artikli 32 lõike 2 punkt b). Tunnistust kontrollitakse vastavalt direktiivi 2009/16/EÜ IV lisa punktile 49.

¹⁵ Kõik meresadamatega ELi liikmesriigid, sealhulgas Ühendkuningriik, on vastastikuse mõistmise Pariisi memorandumis osalised.

¹⁶ Nõukogu 29. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/35/EÜ regulaarselt liiklevate ro-ro-reisiparvlaevade ja kiirreisilaevade ohutu käitamise kohustuslike kontrollimiste korra kohta (EÜT L 138, 1.6.1999, lk 1). Pange tähele, et kõnealune direktiiv on tunnustatud kehtetuks ja asendatud direktiiviga (EL) 2017/2110, mis jõustus 20. detsembril 2017 ja mille ülevõtmise tähtaeg on 21. detsember 2019 (pärast väljaastumise kuupäeva).

- **Kalalaevade ohutus:** vastavalt direktiivi 97/70/EÜ¹⁷ artikli 3 lõikele 5 keelavad liikmesriigid kolmanda riigi lipu all sõitvatel kalalaevadel tegutseda oma sisevetes või territoriaalmeres või lossida saaki oma sadamates, kui nende lipuriigi ametiasutus ei ole tõendanud nende vastavust direktiivi 97/70/EÜ artikli 3 lõigetes 1–4 ja artiklis 5 ehk kõnealuse direktiivi tehnilistes sätetes osutatud nõuetele.

Lisaks valvab direktiivi 97/70/EÜ artikli 7 lõike 3 kohaselt kolmanda riigi lipu all sõitvate kalalaevade järele, kes viibivad tema sadamates, kõnealune liikmesriik, et veenduda nende vastavuses Torremolinose protokollile¹⁸ pärast selle jõustumist.

Komisjoni talitused on valmis andma huvitatud sidusrühmadele täiendavaid selgitusi. Komisjoni meretranspordi veebilehelt (https://ec.europa.eu/transport/modes/maritime_en) leiab üldist teavet. Vajaduse korral lisatakse sellele veebilehele täiendavat teavet. Täiendavat teavet muude meresõiduohutusega seotud küsimuste kohta leiab Euroopa Meresõiduohutuse Ameti veebisaidilt järgmisel aadressil: <https://www.emsa.europa.eu/>.

Euroopa Komisjon
Liikuvuse ja transpordi peadirektoraat

¹⁷ Nõukogu 11. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/70/EÜ, millega kehtestatakse vähemalt 24 meetri pikkustele kalalaevadele ühtne ohutuskord (EÜT L 34, 9.2.1998, lk 1).

¹⁸ Paljusid Torremolinose protokollisätteid ajakohastati ja muudeti 2012. aasta Kaplinna lepinguga, milles käsitletakse Torremolinose kalapüügilaevade ohutuse rahvusvahelise konventsiooniga seotud 1993. aasta protokollisätete rakendamist.